

fort en ell mateix: «Vege com prínceps, prelats e molts de altres *regen* lo món», *Merav* IV, 243.10; Pres 3 *reig*, *ibid.* IV, 249.3, 249.4. Aquesta és també la forma de Muntaner: «En Felip, qui reig la terra per lo dit senyor rei, nebot seu», «Frederic --- qui reig Sicília» (§§ 288; Casac. VIII, 55 3, IX, 1 23). I en Subj. pres: «que *regials*» 'que vous regissiez' docs ross. de 1362, 1369, 1370, 1379 (*InvLC*). Encara present 3 *ritx* a la *Palinòdia* (Bna. 1706, *DAG*).

Del verb *regir* en les seves formes regulars, en tenim testimonis antics, encara en d'altres: «Per procurar e *regir* los salís de Canet», ross. 1309 i d'altres, *InvLC*. «Qui ha a *regir* fembra / gran art ha a haver / ---», Eiximenis, prosificat en el *Ll de les Dones* (*EntreDL* I, § 2, 97); «dix lo moro: encara axí nos havem experiència que tota comunitat la qual haja los *regents* divisos entre si, és bé *regida* e abundada prou, e si ls ha concordants e amics, tot ne va per compares e per comares a la mala ventura» [quousque tandem Hispania ..!], Eiximenis, *Regiment dels Prínceps*, cap 80 (*Dotzèn*), «Semíramis no solament *regia* e vençia los medians mas ---», MJGalba (*Tirant*, Riq., 865.1f.), «les fembres --- qui són als hòmens destmeses e segons la discreció de aquells *se regeixen* e s governen», *Decam* IX, § 9, 541 12.

S'estenia a certs usos específics *Regir-se* per a la conducta, comportament o govern d'un mateix: «Senyora, mal vos *regiu*: / bé demostrau ser mallol / --- / en voler a qui no us vol?», Timoneda (*Canç Flor d'Enamorats*, § 34, ed. Fuster, 90) Aplicat a la navegació, per 'aguantar-se, sostenir-se' navegant amb poc vent en Jaume I «*nos regiem*»; «OFICIS DE NAVEGAR: lo capità --- lo patró --- lo qui *regex* lo timó' hic proreta, los mariners ---», OPou (*ThPu*., 71). Anàlogament: «les correes y regnes ab que se *regeix* lo cavall», OPou (*ThPu* , 35); en fi, els pastos: «n'era un minyonet / no sab gordà 'l bestia - ni *regi'l* com ell voldria» (MilàF, *Romllo* , 36 2, en lloc d'aquesta versió d'Argentona, *regi la pila, regi'l ramadet* versions D i F).

Regent, antic part. actiu de *regir*, té el sentit de 'governar' que hem vist en Eiximenis (*Reg d Pri*, supra) i en «lo president aquell faia obra públicament, no de *regent*, mas de minyó e de hom ignorant com qui no sap la lei» (*Regiment*, NCI , 79 13). Àdhuc amb construcció verbal, regint acusatiu: «lo *regent* la Cancelleria hi ha vogat un rem» ('hi ha intervingut'), PMiqCarbonell, fi S. xv (*CoDoACA* xxviii, 321) Però partint de l'acc 'comportar-se' (vista en Timoneda etc , supra), entrà en grups fraseològics de la mena *ben regent*, *bon regent*, de sentit figurat, moral Aquell val per 'honrat, honest' (econòmicament) en el mateix Eiximenis «la muyller pendràs que no saps si és ab seny o orada, si golosa o no, si nodrida o laminera, si *ben regent* o làdria», *Dones*, § 31 (f° 29v1, prosificació, cf. *EntreDL* VIII, iv, 12), sembla 'que no estafa el marit, que administra honradament'.

La locució de *bon regent* va restar molt viva en els escriptors de la Renaixença I en ells pogué continuar referit a la conducta: «Quan el moliner se'ns ajun-

tà no n'havíam fet poca de feina tanta, que decidit a rematar-la d'un pic, sens dexar-li acabar la parrafada que, ab motiu del meu *bon regent*, havia comensat ---», MrnVayreda (*Punya*, t. x, 168 (134)), «ell observava --- la regla dels senyors de *bon regent*» (de no clarejar-se amb les *noies* del dancing), Coromines (cit. al vol II, 738a37) Més corrent aplicar-ho al bon estat de salut corporal, un *senyor de bon regent* 'pletet', 'd'aire aburgestat' (familiar, 1920 ---), a què ja alludeix Lab (1840 «estar de bon regent: persona que es manté grassa y fresca»: «aquest és de *bon regent*, i l'altre, mossèn Anton, tenia setanta-set anys, i estava mig baldat, i em creia com una criatura», Guimerà (*La Baldrona*, esc IV, p 284), «L'avi Sàssola, un antic boseller, vell de *bon regent*, ample de cara ---», Ruyra (*Punya de Rosa* I, 47), id. Maestrat «estar de *bon regent*. fort de salut», Borràs Jarque (*BSCC* xv, 246).

Una altra acc de *regent* parteix de l'acc 'ensenyar' que té *regir* a les *VidesR*: «co a Tholosa, en theologia *regis* un maestra mot savi ---» (60v1, de nou 161v2: «maestre --- qui avia *regit* a París cinc anys»), d'on «*regent* dels estudis», Lacav.; a la Vall d'Aran *et regent* és el nom del mestre de minyons dels pobles, cosa que continua cap al Nord, a Tolosa, tant en la combinació «*maistres rejets* les màitres de l'ensenyament» (s v. *maistre*), com simplement *le rejent*: «aqueu l'etroferid de *rejent*: ce savantasse d'instituteur», Visner (s v. *letrut* i p. 207), i més al Nord (*ZRPb* LIV, 737) *Regenta Regentar* [Belv.].

Regut m , bal 'govern, submissió al dirigent': «Màlicia no té *regit*, / i s'amor no té llinatge: / i sa son no espera 's llit / ni sa talent, companatge», Camps Merc , *Folkl Men* I, 95; mall *posar reitg* 'posar correctiu' (*BDLC* VIII, 267).

Regidor: «--- lavors los *regidors* són com a minyons sens enteniment», Eiximenis (*Regiment*, NCI , 79.18). En la cançó nacional, fets de 1640 «Y mataren al Virey - y al Governador al darrera / en seguida 'ls *regidós* ---», MilàF, *Romllo* (81D, v° d'Aiguafreda); «conseller municipal de Palma»: «--- han pensat dits Mfs *regidors* concertar y conduhir una Companya de comedians que 's troba en Catalunya --- ab --- el nombre de representacions que han acostumat», S XVII (*BSAL* gener 1899, 12a); «*regidor* de ciutat o de vila», *DTO* 1647; a Bna els extingiren els ocupants francesos l'any 1810 (*BABL* vi, 428) A Mall seguí popular àdhuc a les viles secundàries, com veig pel NL dels afores de Selva «Sa Rota d' *regidó*» 1964; també a l'Alt Aragó em parlaven a Aínsa del «*rebidor* de Pueyo» (referint-se al poble de Puimorcat, 1965) El cast. *concejal* era general a Bna pels anys 1910ss, però c. 1915-20 es reintroduí *regidor* (també *conseller*) i aquell s'esvaní de pressa. *Regidora* [*DTO* 1647]. *Regidorada Regidora* [Lab 1888] abans *regidorat* [Belvitges, Lab J, *regidoratge*].

Regisme, V supra (a *realme*), és ultracorreció de *regime*, provinent del II *regimen* n , per via sàvia (i mal accentuat, o bé amb l'accent corresponent a formes flexives com *regimne* abl , *regimna* pl), i amb intrusió del sufix d'abstractes savis com *organisme*, *lluiss-*